

Jaarverslag 2016 en Jaarplan 2017 van de rekenkamercommissie Ridderkerk

De commissieleden:

De heer J.J. Démoed (voorzitter)

De heer W. de Lange

De heer P.J.M. van der Valk

Maart 2017

Inhoudsopgave

Jaarverslag 2016	4
Inleiding	4
Hoofdstuk 1. Wat hebben we gedaan?	5
§ 1.1. Subsidieverwerving	5
§ 1.2. Kaderstellende rol van de gemeenteraad	6
Hoofdstuk 2. Wat heeft het gekost?	8

Jaarplan 2017	11
Inleiding	11
Hoofdstuk 1. Wat gaan we doen?	12
§ 1.1. Selectie van onderzoeksonderwerpen	12
§ 1.2. Onderzoeksonderwerpen 2017	13
Hoofdstuk 2. Wat willen we bereiken?	14
Hoofdstuk 3. Wat gaat het kosten?	15
Hoofdstuk 4. Planning	16
§ 4.1. Subsidieverwerving	16
§ 4.2. Kaderstellende rol van de raad	16
§ 4.3. Decentralisatie van de zorg in Ridderkerk	17
§ 4.4. Gemeenteraad en rekenkamercommissie	18

Jaarverslag 2016

Inleiding

Jaarlijks brengt de rekenkamercommissie vóór 1 april verslag uit aan de raad over het voorgaande jaar. In dit verslag rapporteert de commissie over haar werkzaamheden, de stand van zaken onderzoeken en de besteding van het budget.

In hoofdstuk 1 is te lezen hoe de rekenkamercommissie is gestart met twee onderzoeken. Er zijn in 2016 geen onderzoeken afgerond. In hoofdstuk 2 wordt verantwoording afgelegd over de gedane uitgaven in 2016.

In 2016 bestond de Rekenkamercommissie uit de volgende personen:

- De heer J.J. Démoed – voorzitter- benoemd op 10 december 2015;
- De heer W. de Lange – lid- benoemd op 10 december 2015;
- De heer P.J.M. van der Valk – lid- benoemd op 10 december 2015.

Met ingang van 15 maart 2016 wordt de rekenkamercommissie ondersteund door een secretaris, mevrouw C. Garama.

Hoofdstuk 1. Wat hebben we gedaan?

De rekenkamercommissie is in januari 2016 gestart en heeft kennis gemaakt met de fractievoorzitters van Ridderkerk. In dit kennismakingsgesprek is aan de fractievoorzitters gevraagd welke onderwerpen zij op de korte en lange termijn door de rekenkamercommissie onderzocht willen hebben. De rekenkamercommissie heeft de onderwerpen subsidieverwerving en kaderstelling gekozen, getoetst aan de onderzoekscriteria en besloten om deze te onderzoeken.

In de vergadering van 23 maart 2016 hebben gemeentesecretaris Henk Klaucke, dit jaar ook voorzitter van de directieraad van de BAR-organisatie, en bestuurssecretaris Ria Alblas, de rekenkamercommissie uitleg gegeven over de interactie tussen het bestuur van Ridderkerk en de BAR-organisatie en dat in de volle breedte.

§ 1.1. Subsidieverwerving

Het rekenkameronderzoek moet de vraag beantwoorden of de gemeente in de jaren van de onderzoeksperiode (2012 t/m 2015) effectief gebruik heeft gemaakt van de kansen en mogelijkheden op het verwerven van subsidies, ook Europees, ten behoeve van de realisatie van de gestelde beleidsdoelen. In het onderzoek zullen ook de kansen en mogelijkheden op subsidieverwerving door de gemeente voor het heden en de toekomst worden meegenomen.

Door overschakeling op de BAR-organisatie is er een "knip" in het beleid voor subsidievererving: tot 2015 regelde iedere gemeente de subsidievererving zelf, het beleid voor de BAR-organisatie wordt op dit moment vormgegeven. De rekenkamercommissie heeft daarom besloten dit onderzoek in het najaar van 2016 te starten.

Op basis van de onderzoeksopzet (juli 2016) zijn offertes gevraagd aan meerdere onderzoeksbureaus. Tijdens het zomerreces zijn met een aantal ambtenaren oriënterende gesprekken gevoerd, ter voorbereiding van het onderzoek. In september is de opdracht aan Necker van Naem gegund en het onderzoek begonnen met een startbijeenkomst. Vervolgens heeft dossieronderzoek plaatsgevonden. Na het kerstreces zijn de interviews ingepland.

§ 1.2. Kaderstellende rol van de gemeenteraad

In het kennismakingsoverleg met de rekenkamercommissie hebben de fractievoorzitters vrijwel unaniem aangegeven dat ze de kaderstellende en controlerende rol van de raad graag onderzocht zien. De rekenkamercommissie is daartoe in juni 2016 gestart met een vooronderzoek. Om de onderzoeksvragen te kunnen specificeren heeft de rekenkamercommissie de fractievoorzitters begin juli verzocht om een aantal vragen over hun kijk op / ervaring met de besturing van de gemeente Ridderkerk te beantwoorden.

De oorspronkelijke planning is aangepast aan de agenda van de raad. Het onderwerp zou aan de orde komen bij de raadsconferentie eind september en om beïnvloeding van de raadsconferentie vooraf te voorkomen is de rekenkamercommissie verzocht het onderzoek over de conferentie heen te tillen. Het onderzoek naar de kaderstellende rol van de raad zou in oktober 2016 starten. Eind oktober waren echter pas vier ingevulde vragenlijsten van de fractievoorzitters retour ontvangen. De rekenkamercommissie heeft besloten de start van het onderzoek uit te stellen. In december moesten er nog twee vragenlijsten binnen komen. Na een laatste (telefonische) reminder heeft de rekenkamercommissie het onderzoeksplan, met name de planning, aangepast en voorzien van een offerteverzoek. Na het kerstreces zijn vijf onderzoeksbureaus uitgenodigd tot offreren.

Hoofdstuk 2 Wat heeft het gekost?

De gemeenteraad heeft bij de vaststelling van de programmabegroting 2016 voor de rekenkamercommissie een budget van € 51.800,- vastgesteld. Volgens de Verordening op de rekenkamercommissie Ridderkerk 2015, artikel 17 is de rekenkamercommissie bevoegd binnen dit budget uitgaven te doen ten behoeve van de uitvoering van haar taken en is voor de besteding ervan uitsluitend verantwoording verschuldigd aan de raad en zijn griffier, de griffier is budgethouder.

Alle uitgaven van de rekenkamercommissie komen ten laste van dit budget:

- de vergoedingen aan de leden;
- de vergoedingen aan de secretaris;
- externe deskundigen die de rekenkamercommissie heeft ingeschakeld (onderzoek);
- drukwerk;
- de door de commissie gewenste lidmaatschappen, zoals die van de NVRR;
- de door de commissie gewenste cursussen, congressen, seminars e.d., ook voor wat betreft verblijfskosten.

Ten laste van het budget zijn de volgende uitgaven in 2016 gedaan (in €):

	Begroot	Werkelijk	Restant
Vergoedingen aan externe leden (presentiegelden, reiskosten)	13.900	6.000	7.900
Uitbesteed werk (o.a. secretariaat)	10.100	5.900	4.200
Kosten op te starten onderzoeken *	27.400	12.700	14.700
Overige uitgaven + onvoorzien	1.400	1.000	400
Totaal 2016 *	52.800	25.600	27.200

**na begrotingswijziging (overhevelen rekeningoverschot 2015)*

Bovenstaande bedragen omvatten alleen de uitgaven die in 2016 zijn gedaan, voor de op te starten onderzoeken is dit 60% van het budget voor het onderzoek Subsidieverwerving. Voor het onderzoek Kaderstellende rol van de gemeenteraad komen alle kosten ten laste van 2017.

De rekenkamercommissie heeft niet het hele budget van 2016 benut, mede doordat er slechts één onderzoek gestart is. De (ver)late start van de onderzoeken had een aantal oorzaken:

- de rekenkamercommissie is pas in januari als nieuwe commissie gestart;
- het onderzoek naar subsidieverwerving is later gestart door het lopende proces binnen de BAR organisatie en de raadsagenda;
- het onderzoek naar de kaderstellende rol van de gemeenteraad heeft vertraging opgelopen, door late respons op uitgezette vragenlijsten.

Bij de vaststelling van de begroting 2013 heeft de gemeenteraad bepaald dat de rekenkamercommissie overschotten op het budget tot een bedrag van € 10.000,- mag overhevelen naar een volgend begrotingsjaar. Een bedrag van € 10.000,- wordt overgeheveld naar de begroting 2017.

Jaarplan 2017

Inleiding

De rekenkamercommissie verricht onderzoek om het door het gemeentebestuur gevoerde beleid te toetsen op rechtmatigheid, doelmatigheid en doeltreffendheid. De conclusies van het onderzoek worden in de vorm van een rapportage aan de raad aangeboden. Zo mogelijk, bevat de rapportage een lijst van aanbevelingen. De rapportages van de commissie zijn openbaar.

In dit jaarplan geeft de rekenkamercommissie aan welke onderzoeken de commissie in 2017 en het eerste kwartaal van 2018 wil gaan afronden of starten (hoofdstuk 1), wat de commissie wil bereiken (hoofdstuk 2), welke kosten de commissie begroot voor de werkzaamheden in 2017 (hoofdstuk 3) en de planning voor het komend jaar (hoofdstuk 4).

Hoofdstuk 1. Wat gaan we doen?

De rekenkamercommissie stelt jaarlijks een lijst van onderwerpen op die mogelijk leiden tot een onderzoek. In deze lijst worden ook suggesties voor onderzoeksonderwerpen van de raad en het college opgenomen.

§ 1.1. Selectie van onderzoeksonderwerpen

De rekenkamercommissie hanteert de volgende criteria op basis waarvan zij de onderzoeksonderwerpen selecteert:

- Is het onderwerp een prioriteit binnen het gemeentelijke beleid?
- Is er sprake van een groot maatschappelijk belang?
- Is er sprake van een groot financieel belang?
- Is er sprake van risico's voor de rechtmatigheid, doelmatigheid, of doeltreffendheid?
- Is er sprake van een leereffect?
- Is het onderwerp niet onlangs onderzocht door anderen (het college uit hoofde van artikel 213a, de accountant, een onderzoeksbureau etc.)?
- Is de rekenkamercommissie in het bijzonder geschikt om onderzoek te doen naar het onderwerp op basis van haar bevoegdheden, kennis en/of vaardigheden?
- Is er voldoende variatie in de onderwerpen die de rekenkamercommissie in één jaar en over de jaren heen onderzoekt?

§ 1.2. Onderzoeksonderwerpen 2017

- 1) Subsidieverwerving, gestart in oktober 2016;
- 2) Kaderstellende rol van de raad, start in maart 2017;
- 3) Decentralisatie van de zorg in Ridderkerk, start na afronding van het onderzoek Subsidieverwerving.

De fractievoorzitters hebben begin 2016 de decentralisaties in het sociale domein genoemd. De rekenkamercommissie heeft zich georiënteerd op dit onderwerp en gezien de breedte van het onderwerp en de selectiecriteria van de rekenkamercommissie besloten zich te richten op de WMO, met name de dienstverlening. Start van dit onderzoek zal plaatsvinden na afronding van het onderzoek naar subsidieverwerving.

De gemeenteraadsleden worden bij de start van het onderzoek geïnformeerd door het toezenden van een onderzoeksplan.

Actuele ontwikkelingen en nieuwe informatie kunnen ertoe leiden dat een onderzoek wordt gestart dat hier niet staat vermeld. Ook verzoeken van raad en college kunnen leiden tot wijzigingen van het onderzoeksprogramma.

Hoofdstuk 2. Wat willen we bereiken?

Het is de missie van de rekenkamercommissie om de gemeenteraad te ondersteunen in zijn controlerende taak. De rekenkamercommissie geeft hieraan invulling door:

- de uitkomsten van het beleid en de beleidsuitvoering te toetsen op rechtmatigheid, doelmatigheid en doeltreffendheid;
- de raad te voorzien van op onderzoek gebaseerde informatie over de beleidsuitkomsten en beleidsuitvoering;
- waar nodig en mogelijk aanbevelingen voor verbeteringen te doen;
- te streven naar bruikbare producten van hoge kwaliteit en betrouwbaarheid;
- haar werkzaamheden te verrichten in onafhankelijkheid en op objectieve, heldere en integere wijze.

Hoofdstuk 3. Wat gaat het kosten?

Voor 2017 heeft de gemeenteraad bij de vaststelling van de programmabegroting 2017 een budget van € 52.300,- voor de rekenkamercommissie vastgesteld. Door de vertraagde start van de onderzoeken in 2016 was er aan het eind van 2016 sprake van een financieel overschot. Er is € 10.000 van het restant budget overgeheveld naar 2017. Het totale budget voor 2017 komt daarmee op € 62.300. De begroting 2017 van de rekenkamercommissie ziet er als volgt uit:

Vergoedingen aan externe leden (presentiegelden, reiskosten)	14.000
Uitbesteed werk (o.a. secretariaat)	10.200
Kosten (op te starten) onderzoeken	26.700
Overige uitgaven + onvoorzien	1.400
Overheveling overschot 2016	10.000
Budget 2017	62.300

Hoofdstuk 4. Planning

§ 4.1. Subsidieverwerving

De rekenkamercommissie Ridderkerk heeft in 2016 besloten om subsidieverwerving en de kaderstellende rol van de raad te onderzoeken. Voor het onderzoek subsidieverwerving zijn drie cases uitgezocht, waarvoor in januari 2017 documentatiefase is afgerond. Begin februari zijn de interviews gehouden en begin maart is het concept rapport opgeleverd. Na bespreking door de rekenkamercommissie wordt het rapport aangeboden voor ambtelijk en bestuurlijk wederhoor. Naar verwachting wordt het definitieve rapport in juni opgeleverd.

§ 4.2. Kaderstellende rol van de raad

Het offerteverzoek met het onderzoeksplan voor het onderzoek naar de kaderstellende rol van de gemeenteraad is in januari 2017 vastgesteld door de rekenkamercommissie en naar vijf onderzoeksbureaus gestuurd. Vier bureaus hebben in februari een offerte ingediend en die in de vergadering toegelicht. De opdracht is aan Berenschot gegund.

Het onderzoek start in maart met twee startbijeenkomsten, één met de rekenkamercommissie en één met de ambtelijke organisatie, en met documentenstudie. Vervolgens zullen interviews en groeps gesprekken plaatsvinden.

Een kaderstellende bijeenkomst met de raad zal onderdeel uitmaken van het onderzoek. Als input voor deze bijeenkomst dienen de voorlopige onderzoeksresultaten en een theoretisch kader dat aan het begin van de bijeenkomst bondig uiteen wordt gezet. Volgens Berenschot is “de raad met deze informatie en theorie op zak in positie om een aantal uitgangspunten te formuleren/aan te scherpen op het gebied van kaderstelling. Deze kunnen betrekking hebben op de randvoorwaarden (prioriteiten, informatievoorziening, governance) maar ook op kaderstelling in de praktijk (bijvoorbeeld op de aard van de gestelde kaders)”. Publicatie van het rapport zal in het najaar van 2017 plaatsvinden.

§ 4.3. Decentralisatie van de zorg in Ridderkerk

In mei zal de rekenkamercommissie een onderzoeksplan vaststellen voor het onderzoek naar “Decentralisatie van de zorg in Ridderkerk”. Vervolgens zal het traject starten van offertes aanvragen, ontvangen, beoordelen en toe laten lichten. In september zal gestart worden met de uitvoering van het onderzoek.

§ 4.4. Gemeenteraad en rekenkamercommissie

Jaarlijks treedt de rekenkamercommissie in overleg met de fractievoorzitters. Vanwege de vertraagde start van de twee eerste onderzoeken is het gesprek in januari 2017 uitgesteld en zal op 12 april plaatsvinden. In dit gesprek zal een terugblik worden geworpen op het afgelopen jaar, de stand van zaken van de lopende onderzoeken besproken worden en kunnen suggesties worden gedaan voor onderzoeksonderwerpen voor het komende jaar.

Dit jaar is de agenda van deze avond om twee redenen bijzonder:

- een deel van de avond zullen twee onderzoekers van Berenschot te gast zijn om, in het kader van het onderzoek, met de fractievoorzitters van gedachten te wisselen over de kaderstellende rol van de gemeenteraad;
- na de gemeenteraadsverkiezingen van 21 maart 2018 start een nieuwe gemeenteraad. Gezien de drukke periode voorafgaand aan en na afloop van die verkiezingen heeft de rekenkamercommissie besloten dit jaarplan door te laten lopen tot en met het eerste kwartaal van 2018. De rekenkamercommissie treedt graag in overleg met de fractievoorzitters over het moment en de wijze van kennismaking met de nieuwe raad/fractievoorzitters.